

18. III. Říše v Rychnově.

Masarykovy sliby o zlepšení podmínek německé menšiny, ani 14 bodový program amerického prezidenta Wilsona, (*ve kterém se hovořilo o právu národů na sebeurčení, a to bylo sudetským Němcům už v r. 1918 upřeno*), nic nezměnili na tom, že se sudetští Němci cítili utlačováni ve státě, který odmítali, konaly se různé protestní demonstrace. Ale na Rychnově a v okolí probíhaly tyto události v klidu, přes počáteční potíže v zásobování, změny oběživa atd., se život ve vsi normalizoval, nic zvláštního za zmínku stojící se neudálo. Vzpomenuto je jen koupě liběšického panství patřící Hornbusch (les někde v okolí Red Fire), rychnovskou obcí. Rakušan Adolf Hitler se dostal v r. 1933 v Německu k moci a Češi svým slibům a závazům vůči sudetským Němcům nedostáli. Tak se myšlenka na připojení stávala stále konkrétnější. Politické rozpory mezi Němci a Čechy byly stále větší a vedly na mnoha místech ke střetům. Anglie vyslala r. 1938 lorda Runcimana k přezkoumání situace, byl Němci přijat s voláním: *Lieber Lord mach uns frei, von der Tschechoslowakei (drahý lorde osvobod' nás od Československa)*. V polovině září 1938 byl zorganizován vsousedních Verneřicích malý puč, rychnovští zbraněschopní muži, sympatizující s henleinovou stranou obdrželi tajnou výzvu aby se dostavili večer ve 20.00 hod do Verneřic. Přez zákaz shromažďování mnozí následovali tuto výzvu, zvědaví co se asi bude dít, verneřičtí zatím rozdali zbraně místního *Střeleckého spolku*. Ve 21.00 hod. se rozezněly všechny zvony, hasiči troubili poplach a vše začalo. Všichni v místě žijící Češi, ponejvíc státní zaměstnanci, byli zatčeni a soustředěni na obecním úřadě, ozbrojení muži a hasiči postoupili až k četnické stanici na náměstí. Hasičská stříkačka prorazila okna v budově a padlo i několik výstřelů. Četníci se nezmohli na jakýkoliv odpor, jeden se sice pokusil utéci přes střechu, ale byl ve dvoře sousedního domu chycen, Čechům se nestalo žádné příkoří, pro Němce kteří se na tomto dobrodružství podíleli, to mělo neblahé následky. Tento večer byly i v jiných místech jako Benešov, Děčín, atd, podobná povstání plánována, byla ale odvolána, protože ve Verneřicích bylo přerušeno tel. spojení, nebylo toto odvolání doručeno včas. Cestující autobusem přes Děčín a Benešov udávali všude klid, mezitím spěchal nějaký Čech (pravděpodobně pošťák Erban), na Rychnov k tamější malé vojenské jednotce a hlásil verneřické události telefonicky dále. V ranních hodinách příštího dne osvobodily panceřové jednotky projíždějící Rychnovem na Verneřice zajaté Čechy, někteří ze zúčastněných Němců byli zajati, mnozí se dokázali skrýt. Rychnovský Franz Schmejkal (č.p.111) byl zadržen a odsouzen k víceletému trestu, který si díky mnichovské dohodě celý neodseděl.

Vstup německých vojsk do Rychnova se uskutečnil v několika etapách, současně Češi uvolnili tento prostor, všude byli Němci nadšeně vítáni, netušíc co z tohoto „osvobození“ později vzejde. Když už v horním Rychnově zaujal pozici německý tank, vystoupal nahoru oddíl českých hraničářů, kteří nedodrželi plán odsunu, byli v blízkosti školy odzbrojeni a později nákladním vozem odtransportováni. Životní podmínky nebyly nejhorší, přesto vládla od r. 1928 nezaměstnanost, po připojení k říši měl každý práci a výdělek, sociální pomocná opatření vstoupila

v okamžitou platnost a byly rozdělovány potřebným boty, oblečení a i potraviny. Se samozřejmostí byly zřízeny všechny tehdejší mocenské organizace (SA, SS, NSKK a další), všechny spolky až na výjimky byly rozpuštěny. Po počátečních úspěších v Polsku, ve Francii a v dalších evropských zemích a v Africe, přišly i porážky. Po prohrané bitvě u Stalingadu byl osud německých vojsk v Rusku zpečetěn, vstupem američanů do války bylo prakticky rozhodnuto, Rychnov byl sice často bombardovacími svazy přelétáván, bombardování Drážďan a Plauen bylo vidět z horního Rychnova. Koncem roku 1944 byla nařízena domobrana, povíni byli všichni v Rychnově zůstavší muži od 16 do 60 let. Rychnov, Rytířov a Příbram sestavily oddíl asi 140 mužů, Verneřice, Loučky a Čáslav dva oddíly a Blankartice se Slukovou čtvrtý oddíl verneřického batalionu. Hodně času bylo věnováno výcviku, kopání děr pro panceřové pěsti, budování opevnění pro kulomety a protitankových zátarasů z kamenů a stromů. V prvních květnových dnech 1945, se německá fronta rozpadla.